
Віктар Шніп

...разьбіўся дзень,
калі сышоў паэт...

Гэта наша зямля

БАЛАДА СЬЦЕН

*Што ж будзе, як дрогне, як рухне яна?
Каго пад сабой пахавае?
Максім Багдановіч*

Можа заўтра, а можа праз год
Трэснуць сьцены між нас, нібы лёд,
І святло, як вясною вада,
Нас абмые і зьнікне жуда
З нашых душ, нібы з дрэў груганы
Па-над полем, дзе болей вайны
Нам ніколі ўжо не распаліць,
Бо над полем наш дым праляціць...
А пакуль што між намі сьцяна
І далёка, як неба, вясна,
Дзе вада, як вясною святло,
Змые ўсё, што між намі было.

Са сьцежкай, дзе і я з табой пакінуў
Умерзлы ў лёд, нібыта ў неба, сьлед...

* * *

Голуб прылятае да вакна,
Нібы падае заклятая сьцяна,
І святло зьяўляецца ў вакне,
Як агонь у маладым віне.
І мне зноўку хочацца пажыць,
Як згубіцца ў залатым дажджы
Летам, што сягонья за вакном,
Як за небам, дзе мы праплывём
Анікім нябачных з табой,
Як сьвяза матулі за сьязой
Ад самоты, што цяпер адна.
Голуб прылятае да вакна
Мамы,
нібы падае сьцяна,
І святло зьяўляецца ў вакне,
Быццам бы ўспаміны аб вясне,
Што блукае ў восеньскім дажджы,
Нібы голуб у маёй душы...

* * *

Нам у грахах, нібы ў сьнягах, губляцца
І падаць, нібы цень, і падымацца,
Нібы траве з дарожнага балота.
І пройдзе ўсё, і гэтае стагоддзе
Таксама, як агонь па травах, пройдзе
І паплыве далей бяз нас самота.

І не паўторыцца нічога ў сьвеце,
І попел наш разьвее ў полі вецер,
А шлях агню зноў зарасьце травой.
Таму чаго мы сёння як чужыя?..
А за вакном ваўком завая вые,
І сьнег, як Вій, лятае над зямлёю.

БАЛАДА МІКОЛЫ КУПРЭВА

...Імчыць цягнік праз вецер і туман,
З асеньніх дрэў зрываючы лісьцё,

Нібы агонь, якога больш няма
У сэрцы, што апалена жыцьцём
Ня менш, чым ты самотаю віна
У цягніку, з якога не сысьці
Жывым, бо ноч наперадзе—сьцяна,
І неба ў зорках, быццам бы ў лісьці
Апалым поле, дзе прайшоў цягнік,
А сьледам твой праз вецер і туман
Імчыць і верш з душы, нібыта крык,
Ірвецца, а ў адказ плыве зіма
На хмарах, быццам сена на вазах
Там у дзяцінстве, дзе агонь з вадой,
Дзе сонца нараджалася ў сьлязах
І падала сьлязою залатой
У травы, у якіх было жыцьцё
Самотнае, як на сталё вёно,
Як па-над цягніком тваім лісьцё,
Дзе сёньня ты, і дзе няма даўно
Цябе...

* * *

Сумнае сонца плыве над зямлёю,
Быццам бы ў рай адлятае душа
Сьветлай жанчыны, якая чужою
Стала і будзе пад крыльлем крыжа,
Нам да якога ісьці праз цямрэчу,
Нібы за сонцам, за сьветлай душой.
Вецер — у твар, а камень — у плечы,
Неба, як воран, па-над галавой.
Гэтак заўсёды і гэтак ніколі
Болей ня будзе, калі ты памрэш.
Дрэва да неба зноў цягнецца гольлем,
З сэрца зноў цягнецца рыфмамі верш,
Бо па-над намі ўжо сонца зьнікае,
Быццам бы ў пекла — чыясьці душа
Сумная-сумная і залатая,
Быццам бы цьвік, што зваліўся з крыжа,
Нам да якога ісьці праз нястачу,
Нібы за цэнем, адзін за адным.
Ты паміраеш, а я і ня бачу,
Бо прада мною жыцьцё, нібы дым...

* * *

Гэта наша з табою зямля! Гэта наша,
Таму што нам з таго, што нам нехта тут
кажа,
Што дарэмна мы мову сваю беражом,
Калі заўтра ў нябыт нас тут змые дажджом,
Што пральецца з нябёс і затопіць наш сьвет.
Ды няўжо хто гаворыць так – перажыве
Той патоп, што чакае наперадзе ўсіх?
І гляджу я ў ваду, як у вочы чужых
Незнаёмых людзей, што, нібыта арда,
Побач з намі жывуць, як у рэчцы вада,
Што па нашай зямлі працякае да мора,
І ніхто ёй пра гібель яе не гавора,
І ніхто ёй ніколі, ніколі ня скажа:
«Гэта наша спрадвеку зямля! Гэта наша!»
Хоць і трэба сказаць, як кулак паказаць,
Бо тут жыць нам і тут нам з табою канаць,
Бо ў нас іншай зямлі не было і ня будзе,
Бо мы людзі з табой, бо мы гэтка ж людзі,
Як усюды на гэтай зямлі, як усе,
Якіх некалі ў мора вадою знясе,
Што пральецца з нябёс і затопіць наш сьвет,
І ніхто анікому ніколі ўжо ўсьлед,
Як малітву прад Богам адзіным, ня скажа:
«Ойча наш, гэта наша зямля... Гэта наша...»